

**PRIJSPEILING
VUL HEM IN!**

2012 ONLINE,

BOïnk

jaargang 16, nr 4, december '11

Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang

> Fit en Vitaal in de
kinderopvang

> Aanbevelingen
van de commissie
Gunning in de
praktijk

> Vernieuwd
risicogestuurd
toezicht op de
kwaliteit van de
kinderopvang

De nieuwe bestuursleden van BOinK stellen zich aan u voor:

colofon

Het BOinK Magazine is een uitgave van de Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang, BOinK. Dit magazine verschijnt vier keer per jaar en biedt oudercommissies in de kinderopvang (praktische) informatie over ontwikkelingen in de sector en ondersteunt oudercommissies in hun taak om de kwaliteit van de kinderopvang te bewaken en te bevorderen. Tevens biedt het magazine een platform om informatie en ervaringen met elkaar te delen. Leden ontvangen het BOinK Magazine gratis.

Wouter van der Mark

Hallo, ik ben Wouter. Ik wil me graag aan jullie voorstellen omdat ik sinds kort lid ben van het bestuur van

BOinK. Ik ben 35 en leef met veel plezier samen met Hiske, dochter Lieve (2008) en zoon Fedde (2011) in de gezellige Pijp in Amsterdam. Onze twee geweldige bengels gaan naar een kinderdagverblijf hier in de buurt.

Vrij snel nadat Lieve daarop kwam, ben ik lid geworden van de oudercommissie, niet veel later werd ik voorzitter. Ik verdiepte me. En ik heb me oprecht verbaasd. Ik ben iemand die van nature en vanuit professie

hecht aan en streeft naar hoge kwaliteit; nou, ik was op mijn plek zagezegt! Maar helaas, hoe verder ik ging, hoe meer er op de kwaliteit aan te merken viel. We ondernamen van alles, maar er ontstond weinig beweging. We hebben de media gevonden (of zij ons?) en er was een rondetafelsessie in de Tweede Kamer. Alles om geen concessies op kwaliteit c.q. veiligheid te accepteren. In die strijd is BOinK en met name Gjal Jellesma voor ons belangrijke strijdmakker gebleken. En uit die strijd is een groot verbetertraject ingezet. Er zijn zaken aangepakt, er zijn oplossingen geboden, er zijn verbeteringen en veranderingen gerealiseerd. Ik ben daar best een beetje trots op.

BOinK heeft mij benaderd met de vraag of ik in het bestuur wilde

treden. Ik heb daar niet lang over na hoeven denken. Het verzwaren van adviesrechten van ouders op basis van de Wet kinderopvang, het beterborgen van kwaliteit en veiligheid, de mogelijkheden tot bindende advisering van de klachtenkamer, meer capaciteit voor toezicht en inspectie, uniformering en strengere handhaving, het zijn zaken die mij na aan het hart gaan. Omdat ik financieel professional ben en de positie van penningmeester vrijkwam, heb ik me graag beschikbaar gesteld voor die functie. Ik hoop met mijn ervaringen en contacten een grote en constructieve bijdrage te kunnen leveren aan BOinK, en dus aan vele kinderen en ouders in de opvang in Nederland. Ik zet me daar graag vol voor in!

Wouter van der Mark, Amsterdam

Redactie

Lotte Cats (eindredactie), Suzanne Plaisier, Bernadette ter Steege, Nienke Willering, Jacqueline van Stijn en Carla Snel

Met medewerking van

Marcel Groeneweg, Gery Misat, Renee Jenniskens, Corrie Baris en Ilja Nesenberend

Foto's

Ruben Keestra, kdv de Kinderhaven, GGD Nederland en kdv Sam Sammie

Vormgeving

Joseph Plateau Grafisch Ontwerpers, Amsterdam

Redactiesecretariaat

Maliebaan 80

3581 CW Utrecht

Telefoon: 030 - 233 14 00

E-mail: boink@boink.info

Website: www.boink.info

Lidmaatschap en contributie

Oudercommissies worden lid door een aanmeldingsformulier te downloaden van www.boink.info en het ingevulde formulier te faxen naar 030-24 00 827.

De contributie voor het lidmaatschap bedraagt voor dagopvang of buitenschoolse opvang €19,50 per groep per jaar. De contributie voor gastouderbureaus bedraagt €24,50 voor de eerste 50 koppelingen, voor elke volgende 50 koppelingen wordt €20,00 in rekening gebracht. Voor een peuterspeelzaal bedraagt de contributie €19,50.

Wietske Spruit

Als nieuw bestuurslid van BOinK mag ik mij aan u voorstellen. Ik ben Wietske Spruit, 38 jaar en moeder van

drie dochters. Ik werk als zelfstandig projectmanager en begeleid onderwijsprojecten.

Voor mijn dochters kom ik nu alweer 8 jaar op het kinderdagverblijf hier in de buurt. De afgelopen vier jaar was ik lid van de oudercommissie (OC) en zo heb ik dus ook BOinK leren kennen. BOinK heeft ons meerdere malen goed geholpen en bijgestaan in pro-

bleemsituaties. Nu ik met de OC ben gestopt, ga ik verder bij BOinK. Want goede, betaalbare kinderopvang vind ik heel belangrijk!

Voordat ik zelfstandige werd heb ik Commerciële Economie en Pedagogiek gestudeerd. Daarna ben ik docent geweest en heb 5 jaar gewerkt op het ROC Horizon College in Alkmaar bij de sector Welzijn. Daar gaf ik onder andere les aan toekomstig pedagogisch medewerkers en als stagebegeleider kwam ik bij veel kinderdagverblijven over de vloer. Daar heb ik veel gezien en geleerd over de praktijk. Als ouder wil je je kinderen met een gerust hart achter kunnen laten bij lieve, deskundige pedago-

gisch medewerkers en naar je werk kunnen gaan.

Als bestuurslid van BOinK wil ik me hiervoor blijven inzetten en ik zal me vooral richten op de inhoudelijke pedagogische kant van de kinderopvang: veiligheid, ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen en geschoold personeel.

Misschien ontmoeten wij elkaar op de regiobijeenkomsten en kunnen we van gedachten wisselen. Daar zie ik naar uit.

*Met vriendelijke groet,
Wietske Spruit*

Fit en Vitaal in de kinderopvang

We eten niet gezond genoeg en we blijven massaal onder de beweegnorm. Bij onze kinderen is dat zelfs nog dramatischer. Is daar wat aan te doen? Jazeker. Fit en Vitaal is een project van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), waarin een methode is gevonden om kinderen gezonder te laten eten en meer te laten bewegen.

Het is een vrolijke boel op de buitenspeelplaats van Kinderdagverblijf Sam Sammie in het Gelderse Heteren. De kinderen doen het spel Bal in de Mand. Leidster Carla zet in het midden een grote groene ballenbak. Remco, een vrolijk gekuifde jongen van een jaar of negen 'mag hem zijn'. In één graai gooit hij alle ballen uit de mand, de rest van de kinderen moeten ze oprapen en snel weer teruggooien, waarop Remco ze weer weggooit. Totdat de mand echt helemaal leeg is en Remco overtuigd roept: 'Gewonnen!' Het is het lievelingsspel van de kinderen van de BSO. Ook de kleintjes van de dagopvang hobbelen gezellig mee. De kleine Kai kan nog maar net lopen, maar dribbelt dolgelukkig achter de groten aan, een bal in iedere knuist en steeds maar roepend: 'Bawl, bawl!'

Fit en Vitaal

Sam Sammie is één van de kinderdagverblijven die meededen aan het project Fit en Vitaal van de HAN. Dit project werd mede mogelijk gemaakt door een RAAK-subsidie, bedoeld voor kennisuitwisseling tussen onderwijs en midden- en kleinbedrijf in de regio's. Het doel van het project was om gezond gedrag op gebied van voeding en beweging bij kinderen te bevorderen. In 2008 zijn door studenten van diverse opleidingen van de HAN "Tool-Kids" ontwikkeld, felgekleurde dozen met geplastificeerde kaarten met spelsuggesties. Voor elke leeftijdscategorie zitten er tientallen suggesties in de dozen. Knutselen met brood, geblinddoekt eten proeven en activiteiten waarbij zelfs de meest verstokte bankhanger de kriebels krijgt om mee te gaan rennen.

Tegelijkertijd werd er op de HAN een cursus georganiseerd voor de pedagogisch medewerkers van de deelnemende kinderdagverblijven. Daar kwamen programmaonderdelen voorbij als: hoe gezond is je kinderdagverblijf, wat kan je verbeteren en hoe gezond ben je zelf? Ook de ouders werden niet vergeten, voor hen was er een workshop met een presentatie en een quiz. Als afsluiter werd er samen met de kinderen gegeten.

Uniek?

Gezond eten en bewegen is natuurlijk geen nieuw onderwerp voor ouders en pedagogisch medewerkers, dat beaamt Projectleider Fit en Vitaal Gery Misat-Steenge ook wel: 'Op deze manier vraag je wel gericht aandacht voor een gezonde leefstijl.' Met succes, zo blijkt. Aan het project hebben acht kinderopvanglocaties meegedaan. De kinderen in de leeftijd van 2 tot 8 jaar hebben één of twee keer per week gespeeld met de spellen. Voorafgaand en na afloop van het onderzoek hebben de kinderen, de ouders en de pedagogisch medewerkers een vragenlijst ingevuld over eten en bewegen. De resultaten zijn vergeleken met die van acht kinderopvanglocaties die niet meegedaan hebben. Wat blijkt? De kinderen die meededen met Fit en Vitaal zijn meer groente en fruit gaan eten en gaan vaker op de fiets naar school. Gery: 'Fit en Vitaal wil uitdragen dat het goed voor je is om gezond te eten en te bewegen, maar vooral dat het leuk is! We zijn verheugd dat we aan konden tonen dat Fit en Vitaal wel degelijk effect heeft.'

Duwtje

Terug naar Sam Sammie. Pedagogisch medewerker Mariëtta vertelt dat ze al behoorlijk met gezond eten bezig waren, maar dat het project ze wat meer bewust heeft gemaakt. 'We durven wat meer te experimenteren', lacht ze. 'De kinderen van de BSO zijn weinig groenten gewend. Als we spelletjes deden met groente proeven dan riepen de kinderen in het begin: *Dat lust ik niet!* Dat is nu veranderd, hoewel er natuurlijk altijd kinderen zullen zijn die niets lusten.' Mariëtta vertelt dat ze de spelkaarten regelmatig gebruiken: 'Daarmee heb je een duwtje in de goede richting.' Ze is zich ook wel bewust van het belang van voeding en bewegen. 'Maar het mag niet ten koste gaan van alles. Laatst hadden we een paar weken het thema *Sam Sammie's got talent*. Dan zijn we weer eens met iets anders bezig.'

Sam Sammie is een kleinschalig dagverblijf, met een groep voor de kleintjes tot vier jaar en een BSO-groep. Toen Diana van Minnen-Kon, houder, in een vakblad las over dit project was ze er als de kippen bij. Dit sluit precies aan bij onze visie. Wij staan voor gezond eten en bewegen. We willen ons ook als gezond dagverblijf profileren.' Is er iets veranderd met Fit en Vitaal? 'Dat valt wel mee', vindt Diana, 'Het was feitelijk meer opfrissen van waar je al mee werkte. Simpele dingen, meer lef krijgen met eten, meer spelletjes. Wij hebben hier een meisje dat eet thuis nul komma nul fruit. Hier eet ze het wel. Bewegen doen we al zoveel, we gaan regelmatig met de kinderen naar de speeltuin.' Sam Sammie gaat volgend jaar verhuizen. Grote wens is om dan een buitenruimte te creëren die zo natuurlijk mogelijk ingericht wordt. Diana denkt dat het volgen van dit programma zeker heeft bijgedragen aan die keuze.

Komkommer

Bij Sam Sammie worden de eerste kinderen om vijf uur opgehaald. Sommige kleintjes krijgen eerst nog wat te eten, de ouders brengen dat zelf voor ze mee. Diana voert de één dus een potje Olvarit en de ander een zelfgemaakt hapje van aardappelpuree, kip en sperziebonen. Ook Bianca Vermeulen komt haar kinderen Esmay (5) en Sylvie (7) ophalen. De twee meiden zitten hier al vanaf hun babytijd. Het zijn slechte eters vertelt hun moeder. Met de oudste gaat het de laatste tijd beter, de jongste heeft hier pas geleden komkommer gegeten. 'Maar om nou te zeggen: *ze is er kapot van?* Nou nee.' Wat vindt Bianca van het project en van de workshop? 'Ik vond het wat kort. Maar de boodschap was duidelijk. Ik heb trouwens wel vaker dat soort voorlichting gehad.' Zelf vindt ze bewegen goed voor de kinderen. 'Ik probeer zo veel mogelijk te lopen en fietsen naar school.' Wat merkt ze van het project? 'Dan komen ze thuis en dan zeggen ze: *Mama ik heb paprika geproefd*. Dat zou ik zelf nooit aanbieden, daar houd ik niet van. En de jongste die toch wel echt anti-fruit en anti-groente is gaat hier druiven en mandarijn eten.'

Aanbevelingen van de commissie Gunning in de praktijk

In april 2011 publiceerde de commissie Gunning haar rapport over het onderzoek naar de zedenzaak in Amsterdam. Het rapport bevatte aanbevelingen om de veiligheid van kinderen in kinderdagverblijven in Nederland te vergroten. Omdat de oudercommissie en het management van kinderdagverblijf De Batavieren in Leiden veel belang hechten aan de veiligheid van de kinderen, werkten zij de afgelopen maanden intensief samen om de conclusies en aanbevelingen uit het rapport Gunning in het beleid te implementeren.

De onafhankelijke commissie Gunning onderzocht in opdracht van de burgemeester van Amsterdam welke lessen Nederland – in het bijzonder de kinderopvang – uit de zedenzaak in Amsterdam kan leren. Het rapport, dat in april verscheen, beschrijft mogelijkheden om de veiligheid van kinderen in de kinderdagverblijven te vergroten. Het management van kinderdagverblijf De Batavieren in Leiden, dat onderdeel uitmaakt van De Kinderhaven, ging na het verschijnen van het rapport proactief aan de slag om het beleid van het kinderdagverblijf waar mogelijk en noodzakelijk aan te scherpen. De oudercommissie speelde een belangrijke rol in het verbetertraject dat de afgelopen maanden is doorlopen.

Directeur Kristel Akerboom wilde, vooruitlopend op mogelijke regelgeving die zal voortkomen uit het rapport, bekijken of ze op korte termijn op basis van het rapport veiligheidswinsten kon behalen in haar organisatie door het nemen van maatregelen. “Ouders moeten hun kinderen immers met een gerust hart bij het kinderdagverblijf kunnen achterlaten”, zo stelt ze. “De afgelopen jaren hebben de oudercommissie en de leiding van het kinderdagverblijf een vertrouwensband met elkaar opgebouwd. Dit heeft geleid tot een constructieve samenwerking tussen beide partijen. Ik wilde graag van de oudercommissie horen wat haar mening was over de conclusies en aanbevelingen van het rapport Gunning.”

Kinderdagverblijf De Batavieren en de andere kinderdagverblijven van De Kinderhaven hadden al een aantal zaken aangepakt naar aanleiding van de GGD controles. In aanvulling hierop werd gekeken naar de aanbevelingen van de commissie Gunning. Na doorlichting van het beleid bleek de organisatie al te beschikken over management met een hoger opleidingsniveau, pedagogische en bedrijfskundige kennis in de organisatie, een open aanspreekcultuur en de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon. Daarnaast zijn de meeste groepsruimtes voorzien van veel ramen. Er werd verder gesproken over andere aanbevelingen uit het rapport.

Eén van de maatregelen die in het rapport voorgesteld wordt, is het vierogenprincipe, één van de onderwerpen waar de directeur graag met de oudercommissie over van gedachten wilde wisselen. Het vierogenprincipe houdt in dat in een kinderdagverblijf altijd twee volwassenen

aanwezig zijn, die de groep kinderen kunnen zien of horen. Binnen de organisatie is gesproken over de mogelijke invulling van deze aanbeveling. Eén van de opties die besproken werd, is het samenvoegen van groepen tijdens breng- en haalmomenten. Het management en de oudercommissie zien hierin echter een achteruitgang van de kwaliteit; “Dit zorgt voor meer onrust doordat de kinderen uit hun vaste groepen worden gehaald en zullen worden verplaatst naar andere ruimtes. Tevens zal het betekenen dat de babygroepen gemengd worden met de peutergroepen”, aldus de directeur. “Andere mogelijke opties om te voldoen aan het vierogenprincipe, zoals het inzetten van meer personeel of het uitvoeren van verbouwingen, zullen leiden tot hogere kosten.” Een mogelijkheid die wel haalbaar geacht werd, was een uitbreiding van het aantal babyfoons, waarbij elke groep de beschikking heeft over een babyfoon in alle slaapkamers. Alle pedagogisch medewerkers kunnen hierdoor horen wat zich in alle slaapkamers afspeelt.

Volgens Ilja Nesenberend, voorzitter van de oudercommissie, bleek echter niet het vierogenprincipe, maar de werving en selectie van personeel het grootste zorgpunt van de oudercommissie te zijn. “Alhoewel de oudercommissie het vierogenprincipe belangrijk vindt, zagen wij ook de keerzijde van het invoeren van deze maatregel, waaronder de hogere kosten. Wij steunen de voorgestelde maatregelen die tot verbeteringen leiden op het punt van het vierogenprincipe, zoals het inmiddels uitgebreide aantal babyfoons bij het kinderdagverblijf. Maar na bestudering van het rapport en raadpleging van BOinK was de oudercommissie vooral van mening dat meer aandacht moest worden besteed aan het checken van referenties van nieuw personeel. Daar zagen wij nog wel wat verbeterpunten”, aldus Ilja Nesenberend.

De Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) biedt lang niet altijd voldoende waarborgen tegen mogelijk misbruik of mishandeling van kinderen. Het is een momentopname en biedt alleen inzicht in eventuele veroordelingen voor strafbare feiten die iemand in het verleden heeft gepleegd en die een belemmering vormen voor de functie waarvoor de verklaring is aangevraagd. Strafbare feiten die worden gepleegd na afgifte van een VOG, of eerdere verdenkingen jegens de persoon in kwestie, worden niet inzichtelijk door middel van het overleggen van een Verklaring Omtrent

het Gedrag bij indiensttreding. Als aanvulling op de VOG werd daarom gesproken over het checken van referenties tijdens het sollicitatieproces. "Het checken van referenties bleek tot dan toe geen prominente rol te spelen in de selectie van personeel", zo licht Ilja Nesenberend toe. "De oudercommissie is van mening dat niet alleen voormalige werkgevers relevante informatie kunnen verstrekken over de potentiële werknemer, maar dat ook andere personen in de omgeving van de sollicitant nuttige informatie kunnen geven. Daarbij denkt de oudercommissie bijvoorbeeld aan leraren, stagebegeleiders of ouders waar de sollicitant oppast. Op die manier kan je er als kinderdagverblijf voor zorgen dat er altijd referenties zijn die kunnen worden nagevraagd, ook als iemand geen arbeidsverleden heeft." De oudercommissie heeft daarom samen met het management van het kinderdagverblijf de sollicitatieprocedure, inclusief de procedure voor het natrekken van referenties, uitvoerig onder de loep genomen. Daarbij hebben de leden van de oudercommissie onder andere hun persoonlijke netwerken aangeboord om te komen tot verbetervoorstellen voor het tot dan toe gevoerde beleid. De oudercommissie bracht vervolgens een uitgebreid advies uit aan het management en plaatste kritische vragen over bijvoorbeeld juridische (on)mogelijkheden van het beleid. De voorgestelde verbeterpunten voor de referentiecheck hadden te maken met het type vragen dat gesteld kan worden en de wijze waarop de procedure kan worden uitgevoerd. De adviezen zijn inmiddels zorgvuldig opgenomen in het nieuwe werving- en selectiebeleid van de kinderopvang.

Naast het vierogenprincipe en de werving- en selectieprocedure van personeel, heeft de oudercommissie ook nog aandacht gevraagd voor de regels voor het oppassen bij ouders thuis en het maken van foto's. Adviezen van de oudercommissie over deze punten zijn meegenomen in het managementoverleg over de te nemen maatregelen. Hierop volgend heeft het management, mede op initiatief van de oudercommissie, in aanvulling op het bestaande beleid, de volgende maatregelen genomen:

- Het aantal babyfoons is uitgebreid, waardoor nu elke groep de beschikking heeft over een babyfoon in alle slaapkamers;
- Het natrekken van referenties heeft een vaste plaats gekregen in de aanname van personeel, bovendien is de procedure aangepast. Indien geen referent wordt opgegeven, wordt in overleg met de sollicitant bepaald wie hiervoor benaderd kan worden;
- Pedagogisch medewerkers mogen niet meer oppassen bij ouders thuis;
- De regels voor het maken van foto's zijn aangescherpt. Medewerkers mogen bijvoorbeeld alleen nog maar foto's maken met een toestel dat in eigendom is van de organisatie.

Kristel Akerboom; 'Wij zijn in de veronderstelling dat de maatregelen die wij nu hebben ingevoerd, de punten zijn waarmee wij op korte termijn, zonder al te hoge kosten, de veiligheid voor de kinderen kunnen vergroten. Het wachten is nu nog op eventuele regelgeving die voort gaat komen uit het rapport van de commissie Gunning'. Zowel zij als Ilja Nesenberend zijn verheugd over de wijze waarop de oudercommissie en de leiding van het kinderdagverblijf hebben samengewerkt. "De oudercommissie was blij dat het management van het kinderdagverblijf proactief aan de slag ging met het rapport en naar onze mening over het rapport vroeg", zo vertelt Ilja Nesenberend. Kristel Akerboom vult aan: "Het is prettig om te ervaren dat de leiding van een kinderdagverblijf en de oudercommissie elkaar kunnen versterken. Doordat bijvoorbeeld een netwerk via de oudercommissie toegankelijk wordt gemaakt voor het kinderdagverblijf, kunnen wij als organisatie dat netwerk benutten om de kwaliteit van de opvang van de kinderen waar nodig te verbeteren".

S. van Gelder
Oudercommissie De Batavieren

Conclusies en aanbevelingen van de commissie Gunning

Een situatie waarin een groep kinderen op kinderdagverblijven lang alleen kan zijn met één volwassene, is uit oogpunt van veiligheid niet acceptabel.

Aanbevolen wordt om gebruik te maken van het vierogenprincipe; er zijn altijd twee volwassenen aanwezig, die de kinderen kunnen zien of horen. Een aanscherping van de huidige beroepskracht-kindratio is hiervoor vereist.

Signalen van seksueel misbruik moeten eerder worden opgemerkt en instanties moeten beter samenwerken om signalen te bundelen en in actie te vertalen.

Vanuit de sector kan gedacht worden aan het ontwikkelen van voorlichtingsmateriaal voor ouders, het borgen van aandacht voor het onderwerp in opleidingen en bijscholing van medewerkers, het benoemen van een vertrouwenspersoon en eenduidig besluitvormingsproces bij vermoeden van seksueel misbruik, neergelegd in een landelijk verplicht protocol.

Het opleidingsniveau van de medewerkers en de formatieopbouw van een kinderdagverblijf moeten borgen dat medewerkers in staat zijn het kind veiligheid te bieden.

De samenstelling van de personeelsformatie in de kinderdagverblijven zou een mix van medewerkers met een opleiding op hbo, mbo-4 en mbo-3-niveau moeten zijn. In het managementteam dienen pedagogische kennis en kennis op het gebied van management en bedrijfsvoering aanwezig te zijn.

De werving- en selectieprocedure moet strikter worden uitgevoerd.

Met name het natrekken van referenties zou een belangrijke rol kunnen vervullen.

Het bestuurlijk toezicht maar met name de handhaving door de gemeente moet met meer kracht ter hand worden genomen.

Er is sprake van ontbrekende of onduidelijke kaders, weinig communicatie en een gebrek aan afstemming tussen toezicht en handhaving. De verdeling van de taken en verantwoordelijkheden is niet altijd duidelijk. Het toezicht op de kinderopvang dient te verschuiven van een administratieve controle op de aanwezigheid van de juiste documenten naar een toetsing van de inhoudelijke kwaliteit. Daarbij is het van belang om meer onaangekondigde bezoeken af te leggen.

In het belang van de veiligheid van kinderen moeten strengere kwaliteitseisen aan de kinderdagverblijven worden gesteld en moet een herpositionering van de kinderopvang, van opvang naar ontplooiing van het kind, worden overwogen, omdat de marktwerking onvolledig is.

Wel pleit de commissie ervoor om de kwaliteit op een hoger peil te brengen. Een positionering van de kinderdagverblijven als voorziening die is gericht op het kind in plaats van de ouders, en die de ontplooiing van het kind centraal stelt, is naar de mening van de commissie maatschappelijk gewenst.

Overige aanbevelingen:

Wees alert op signalen, voer een gedragscode in over o.a. oppassen en omgang met foto's, vraag inspectierapporten op van de gekozen kinderopvanginstelling en bekijk het pedagogisch beleidsplan, let op continuïteit van pedagogisch medewerkers, zorg voor een open cultuur waar feedback deel van uitmaakt.

U kunt het hele rapport van de commissie Gunning lezen op onze website: www.boink.info

Vernieuwd risicogestuurd toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang

Vanaf 2012 verandert het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang door de GGD. De GGD gaat werken met risicoprofielen voor iedere kinderopvanglocatie. De inspecties gaan zich primair richten op kwaliteit van de dagelijkse praktijk en de pedagogische kwaliteit.

Risicogestuurd toezicht

Vanaf 2009 wordt al risicogestuurd toezicht ingezet onder het motto 'meer toezicht waar nodig, minder waar mogelijk'. Doel hiervan is ervoor te zorgen dat de aandacht van het toezicht vooral uitgaat naar locaties die minder goed of slecht presteren op het gebied van kwaliteit. Ondernemers die goed presteren bij een eerdere inspectie worden daarna minder intensief geïnspecteerd. Echter, wanneer er tekortkomingen geconstateerd worden, krijgt de ondernemer te maken met intensiever toezicht. Door onaangekondigde inspecties krijgt de inspecteur een realistisch beeld van de dagelijkse praktijk. Na de start in 2009 vond in 2010 de helft van de inspecties onaangekondigd plaats. Vanaf 2012 is onaangekondigd bezoek het uitgangspunt voor alle inspecties.

Het ministerie van SZW zet in op verscherping van toezicht en handhaving en stelt vanaf 2012 structureel 24,9 miljoen ter beschikking voor toezicht en handhaving bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en de gastouderopvang. Daarnaast is er budget voor peuterspeelzalen en VVE-locaties. Ondernemers blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit die zij leveren aan kinderen en hun ouders. Het ministerie van SZW heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en GGD Nederland afspraken gemaakt over de uitgangspunten voor toezicht en handhaving, zoals:

• Stevige controle aan de poort

Voorafgaand aan opname in het Landelijk Register Kinderopvang wordt de controle op nieuwe locaties steviger. Uitgangspunt is dat ondernemers die starten met het opvangen van kinderen vanaf het begin aan de kwaliteitseisen voldoen. Voor de start van de opvang beoordeelt de inspecteur of een ondernemer verantwoorde kinderopvang zal gaan bieden. Een ondernemer kan bijvoorbeeld niet starten als elders op een andere locatie van diezelfde onderneming een handhavingstraject loopt. Nadat de opvang is gestart vindt binnen drie maanden opnieuw inspectie plaats.

• Focus op praktijk en pedagogische kwaliteit

In 2012 gaan inspecteurs vooral toezien op de praktijk en de pedagogische kwaliteit. Ondernemers moeten aan kunnen tonen dat de kwaliteit op orde is. De informatie die nodig is om dat te beoordelen, moet door ondernemers beschikbaar gesteld worden, zodat het voor de inspecteur inzichtelijk is of een ondernemer zich wel of niet houdt aan de kwaliteitseisen. Dan kan de inspecteur de beschikbare tijd zoveel mogelijk besteden aan de praktijkcontrole. De controle op documenten (waaronder de Verklaringen Omtrent Gedrag, diploma's, pedagogisch beleidsplan en de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid) blijft daarnaast ook onderdeel uitmaken van het inspectieonderzoek.

• Risicoprofielen voor risicogestuurd toezicht

In opdracht van gemeenten worden alle locaties elk jaar bezocht. Voor elke locatie stellen inspecteurs een risicoprofiel op aan de hand van het

landelijke model risicoprofiel. Doel hiervan is om per locatie de kans in te kunnen schatten of een ondernemer verantwoorde kinderopvang biedt en blijft bieden. Hiermee wordt nagegaan of er een verhoogde kans bestaat op niet-naleving van de kwaliteitseisen. De inspecteur stelt de omvang, diepgang, frequentie en type van het onderzoek vast. Dit leidt tot een inspectie op maat voor iedere locatie. Locaties waarvan op basis van de risico-inschatting wordt verwacht dat er geen zorg bestaat over de kwaliteit (of in de nabije toekomst) worden tijdens het inspectiebezoek minstens getoetst op de belangrijkste kwaliteitseisen. De uitkomsten worden benut voor het bepalen van de vorm en mate van een volgend inspectieonderzoek, de inspectieactiviteit. Het risicoprofiel wordt ingezet als hulpmiddel, om de vorm en mate van toezicht te bepalen, het toezicht zo adequaat mogelijk in te zetten en dit op uniforme wijze te doen. Het risicoprofiel geeft geen oordeel over de kwaliteit op een bepaald moment, dit doet de inspectie met bijbehorend inspectierapport. Wanneer een inspecteur tekortkomingen constateert, wordt aan de gemeente het advies gegeven om te handhaven.

• Gastouderopvang

Om het toezicht op de gastouders beter te laten aansluiten bij de verantwoordelijkheid van het gastouderbureau, controleert de GGD vanaf 2012 jaarlijks een selectie van de gastouders. De selectie van gastouders gebeurt op basis van het risicoprofiel van het gastouderbureau.

Inspectie

Volgens het rapport van de Inspectie van het Onderwijs hebben de GGD'en in 2009 80% van alle locaties bezocht. In 2009 werden 23% meer inspecties verricht, maar in vergelijking met het jaar daarvoor namen (in verband met de groei van de sector) de inspecties niet toe met 23% maar met 5%. De GGD'en hebben de afgelopen twee jaar vooral te maken gehad met de wetwijziging rondom de gastouderopvang. Het controleren van 50.000 gastouders betekende een enorme toename van werkzaamheden. Het accent van het toezicht in 2010 en 2011 is volgens bestuurlijke afspraken met ministerie en VNG gelegd bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvanglocaties met aandachtspunten of tekortkomingen.

Er zijn ongeveer 300 inspecteurs bij de GGD'en voor inspecties bij ongeveer 6600 locaties voor buitenschoolse opvang, 5700 kinderdagverblijven, 50.000 gastouders en 700 gastouderbureaus. Verder houdt de GGD toezicht bij peuterspeelzalen en VVE-locaties. Via een landelijke flexpool kunnen GGD'en bij pieken in de werkzaamheden tijdelijk een extra inspecteur inzetten.

Inspectiecyclus

Op basis van het opgestelde risicoprofiel werkt de inspecteur de omvang, diepgang, frequentie en type van de inspectie voor de locatie uit. Op basis van de uitkomst van de inspectie kan het risicoprofiel en daarmee de inspectieactiviteit worden bijgesteld. Dit kan ook tussentijds gebeuren, bijvoorbeeld na melding van een klacht of signaal, of omdat een handhavingsmaatregel van de gemeente niet tot verbetering heeft geleid.

Inzicht in de kwaliteit van een locatie

- Van alle kinderopvanglocaties zijn de inspectierapporten openbaar op www.landelijkregisterkinderopvang.nl.
- In het model risicoprofiel kan iedereen de indicatoren en de vragen inzien die gesteld worden bij het inschatten van eventuele risico's.
- Het risicoprofiel van een bepaalde locatie dient om de omvang, diepgang, frequentie en type van de inspectie te bepalen. Deze is daarmee alleen bedoeld voor inspecteurs als hulpmiddel voor de planning en begroting. Alleen het inspectierapport geeft een oordeel over de kwaliteit van een locatie.
- Houders hebben een aantal instrumenten ter beschikking om zelf inzicht te krijgen in de kwaliteit van de locatie, zoals het Pedagogische kader kindercentra (voor 0-4 jaar en voor 4-13 jaar) en de Kwaliteitsmonitor van NCKO.

De rol van ouders bij het toezicht

Ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen goed en deskundig worden opgevangen. Het gaat om 1 miljoen kinderen die moeten kunnen opgroeien en zich ontwikkelen in een gezonde en veilige omgeving. Primair moet de ondernemer hiervoor zorgdragen ('verantwoorde kinderopvang'). Vanuit de verantwoordelijkheid voor hun kinderen hebben ouders recht op inspraak bij het beleid van de kinderopvang of niet-gesubsidieerde peuterspeelzaal. De ondernemer moet daarvoor een oudercommissie instellen.

Als onderdeel van de inspectie stuurt de GGD een vragenlijst naar de oudercommissie. De inspecteur vergaart relevante informatie uit de notulen van vergaderingen van de oudercommissie. Voor aanvullende informatie kan de inspecteur met de oudercommissie telefonisch contact opnemen. Nadat het inspectieonderzoek is afgerond ontvangt de oudercommissie via de ondernemer een exemplaar van het inspectierapport. De ondernemer dient ervoor te zorgen dat ouders en medewerkers het rapport kunnen inzien. De GGD stuurt het inspectierapport naar de gemeente en maakt het openbaar. Inspectierapporten zijn in te zien via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. Vaak staan ze ook op de website van de kinderopvangorganisatie of de GGD.

Het is van belang dat ouders of de oudercommissie eventuele klachten of signalen melden bij de GGD. Dit kan aanleiding zijn om de inspectieactiviteit bij te stellen.

standpunt BOinK

BOinK vindt het van groot belang dat alle kindercentra jaarlijks door de GGD gecontroleerd worden. Dat is, zoals de GGD zelf ook al aangeeft, sinds 2005 nog nooit gelukt. De invoering van het risicogestuurd toezicht, waarbij de GGD goede kindercentra minder en slechte kindercentra meer bezoekt, vinden wij een goede ontwikkeling. De zware overheidsbezuinigingen brengen de kwaliteit van de kinderopvang zonder meer in gevaar.

Daarom moet nu juist ieder kinderdagverblijf bezocht worden, waarbij de GGD zich met name moet richten op voldoende inzet van gekwalificeerd personeel. Een groot risico is de inzet van stagiaires met het doel om te bezuinigen op loonkosten. Stagiaires moeten leren op de kinderopvang en pas in een later stadium (nooit alleen) als volwaardige groepskracht worden ingezet.

De inspectie van de GGD heeft geen enkele zin, wanneer er vervolgens door gemeenten met deze inspectierapporten niets wordt gedaan. De handhaving bij slechte kinderopvangcentra laat nu bij veel gemeenten te wensen over. Dit is recent nog bevestigd in een onderzoek van het ministerie van SZW. BOinK heeft hier de afgelopen jaren voortdurend op gehamerd en wacht met spanning af of er op dit punt nu daadwerkelijk een verbetering gaat optreden.

Het is voor BOinK ondenkbaar dat een oudercommissie door de GGD niet bij een inspectie betrokken wordt. Het inspectierapport zou volgens ons dan ook gezamenlijk besproken moeten worden met GGD, ondernemer en oudercommissie.

Einde opvang, einde column

column

Marcel Groeneweg is naast directeur van een middelbare school in Den Haag, ook schrijver. Hij is de auteur van de boeken "De Leven is Hard" en "Waar = niet Waar". Beide boeken bevatten ontroerende en hilarische columns. Marcel is getrouwd met Sytske en vader van Janna en Abel. Elk BOinK Magazine laat hij zijn licht schijnen over kinderen en de kinderopvang.

Abel is blij.
"Papa, ik ga winkelen!"
Hij straalt.
Zijn moeder komt net terug van een weekendje Londen.
Dus ik vind dat niet zo'n heel goed idee.
"Waar ga je winkelen dan, Abel?"
"Nee," glundert hij... "nee, winkelen!!"
"Ja, winkelen, maar waar dan?"
"Ik ga *heel hard* winkelen!"
Ik begrijp het niet.
Dan begint hij te hinkelen, heel hard!
Hij hinkelt richting de roltrap.
"Abel, niet zo snel.."
Ik loop achter hem aan.
"Ik winkel naar de hobbelptrap!" schreeuwt hij.

Abeltje.
Bijna vier.
Dit zijn de laatste weken bij de opvang.
Dan gaat hij al weer naar school.

De jaren van De Opvang zijn voorbij.
Die van oudste zus Janna - nu bijna acht - waren al eerder voorbij.
Abel heeft vriendjes gemaakt.
Is nu zindelijk.
Heeft op de opvang leren delen, eten, spelen, praten, ruzie maken en omgaan met leeftijdsgenootjes.
Hij heeft zo genoten.
Geen dag dat hij geen zin had.
Soms haalde ik hem op en had hij andere kleding aan.
"Een ongelukje, papa."
In zijn hand een plastic zakje met natte kleding.

Als hij buiten speelde, en dat gebeurde vaak, wilde hij nooit meekomen.
Dan moest hij eerst zijn trapauto parkeren.
En daarna nog één.
En daarna weer één.
Altijd met een glimlach op zijn gezicht.
Ga je netjes de juf gedag zeggen, Abel?
Een kus en een knuffel.

Dag Abel, dag Opvang!

Dit was mijn laatste column.

reageren:
Marcel Groeneweg
groeneweg67@yahoo.com